

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.I.20.271/2019/7. szám

**A tanács tagjai:** . Orosz Árpád a tanács elnöke  
. Gyarmathy Judit előadó bíró  
. Kiss Gábor bíró

**A felperes**

**A felperes képviselője:** Kovács Vince Ügyvédi Iroda  
ügyintéző: Dr. Kovács Vince ügyvéd

**Az alperes**

**Az alperes képviselője:** Dr. Kalocsa Dávid ügyvéd

**A per tárgya:** Szerződés érvénytelenségének megállapítása

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** Felperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

ővárosi Törvényszék 56.Pf.633.910/2018/5.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.P.50.240/2016/63-I.

**Rendelkező rész**

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.633.910/2018/5. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja; kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 400.000 (négysszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.600.000 (egymillió-hatszázzezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] A felperes mint járadékos 2014. november 7-én életjáradéki szerződést kötött az alperessel mint járadékkötelezettel. A szerződésben a felperes haszonélvezeti joga fenntartásával átruházta az alperesre a tulajdonát képező ingatlana (a továbbiakban: perbeli ingatlan) tulajdonjogát. A felperes javára életjáradéki jog és haszonélvezeti jog, valamint az életjáradéki jog biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom került bejegyzésre. A szerződés értelmében a haszonélvezeti jog az ingatlanból

való kiköltözésig illeti meg a felperest, és a kiköltözéssel egyidejűleg köteles kiadni a haszonélvezeti jog törléséhez szükséges engedélyt is.

- [2] A perbeli ingatlan értékét a felek a kikötött haszonélvezeti jogra tekintettel 16.000.000 forintban állapították meg a szerződésben, az alperes havi 90.000 forint életjáradék megfizetését vállalta.
- [3] Az életjáradéki szerződés rögzíti, hogy a felperes közeli hozzátartozója kizárólag az édesanyja, aki egyenesági leszármazó hiányában halála esetén a törvényes örököse lenne. Figyelemmel azonban arra, hogy a felperesnek leszármazója nincs, a jövőben idős korára a kiszámítható anyagi biztonságot, havonta visszatérő szükségleteinek fedezését oly módon kívánja megoldani, hogy a tulajdonát képező perbeli ingatlan tulajdonjogának átruházásáért havi rendszerességgel életjáradékot kapjon. A felperes kijelentette, hogy a perbeli ingatlant más módon hasznosítani - életkorára és az egyéb hasznosítási lehetőségek jogi, adózási és ténybeli követelményeire, nehézségeire is tekintettel - nem kívánja.
- [4] A szerződésben rögzítették azt is, hogy a felperes édesanyja, mint törvényes örökös a felperesnek a perbeli szerződés megkötésére irányuló szándékát és annak indokolását ismeri, azzal és az életjáradék összegével egyetért. A szerződő felek megállapodtak abban, hogy mivel a perbeli ingatlan a felperes és törvényes örököse, az édesanyja által lakott, így azt későbbi időpontban adja a kötelezett birtokába.
- [5] A felperesnek az életjáradéki szerződés megkötése idején mentális zavara miatt az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben csökkent, de nem hiányzott teljesen.
- [6] A felperes az édesanyjával közös háztartásban élt, annak 2015. február 17-én bekövetkezett haláláig. Önmaga ellátására képtelen, így édesanyja halála után időkorúak otthonában került elhelyezésre, ahol számára egy apartman holtig tartó használati jogát biztosítják.
- [7] A felperest 2015. április 9-én másod-unokatestvére elkísérte egy egészségügyi szolgálathoz, aki ott előadta, hogy a gyámhivatal kéri a felperes pszichiátriai vizsgálatát gondnokság alá helyezés céljából, amire egy sürgős jogi ügylet intézése céljából lenne szükség, mivel a felperes lakására az édesanyjával életjáradéki szerződést kötött, majd az édesanyja halála után most a szerződést szeretné „felbontani”. A pszichiátriai vizsgálat alkalmával a felperesnél viselkedéssromlással nem járó közepes mentális retardációt, valamint epilepsziát diagnosztizáltak.
- [8] A felperes részére személyes ügyeinek vitele, törvényes képviselőjének ellátása érdekében a 2015. június 1-jén kelt határozattal ideiglenes gondnokot rendeltek ki.
- [9] A Kecskeméti Járásbíróság a 12.P.21.945/2015/21. számú, 2016. augusztus 23-án jogerőre emelkedett ítéletével a felperest cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezte. Indokolása szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a felperes közepes fokban gyengeelméjű, amelynek hátterében a gyermekkorban lezajlott agyvelőgyulladás állhat, önálló életvezetésre képtelen, minden tekintetben gondozásra, ellátásra szorul. Megállapította, hogy az ügyei viteléhez szüksége belátási képessége mentális zavara miatt tartósan, teljeskörűen hiányzik, ezért tekintettel egyéni körülményeire, családi és társadalmi kapcsolataira, gondnokság alá helyezése cselekvőképességének teljes korlátozása indokolt, állapotában javulásra a jövőben nem lehet számítani, felülvizsgálata 10 éven belül nem szükséges.
- [10] A felperes rendszeres jövedelme havi 42.400 forint nyugellátás, ezen kívül havi 110.000 forint összegű életjáradékra jogosult ingatlanra, és havi 90.000 forint összegű életjáradékra jogosult a perbeli ingatlanra kötött életjáradéki szerződés alapján. A felperes 2015. október 16-án banki folyószámlákon 1.931.139 forint összeggel, továbbá 6.000.000 forint értékű értékpapírszámlával rendelkezett.

#### **A kereseti kérelem és az alperesek védekezése**

- [11] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy a perbeli szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:9. § (1) bekezdése alapján

semmis, valamint kérte, hogy az érvénytelenség megállapítása esetén a bíróság keresse meg a földhivatalt tulajdonjogának visszajegyzése érdekében. Hivatkozása szerint az életjáradéki szerződés megkötésekor cselekvőképtelen állapotban volt, azaz ügyei önálló vitelére a belátási képessége teljes mértékű hiánya miatt nem volt képes. Utalt arra, hogy a részeről nem volt indokolt a perbeli szerződés megkötése, mivel egy másik ingatlanra is kötött már életjáradéki szerződést, valamint megfelelő havi jövedelemmel rendelkezett.

[12] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[13] Arra hivatkozott, hogy a felperes a perbeli életjáradéki szerződés megkötésekor nem volt cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság hatálya alatt, és nem volt cselekvőképtelen állapotban sem. Kifejtette, hogy a felperes hosszú időn keresztül készült édesanyjával az életjáradéki szerződés megkötésére, annak érdekében korábban több, életjáradéki szerződés kötésével foglalkozó társaságot is megkerestek, és azok közül a számukra legkedvezőbb megoldást választották. Utalt arra, hogy ha a felperes valóban cselekvőképtelen állapotban lett volna a szerződéskötéskor, a Ptk. 2:9.§ (2) bekezdése szerint még a cselekvőképtelen állapotban tett jognyilatkozata sem lenne semmis a cselekvőképtelenség miatt, mert annak tartalmából és megtételének körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat megtétele a felperes cselekvőképessége esetén is indokolt lett volna.

### **Az első- és másodfokú ítélet**

[14] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[15] A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő szakértői véleménye alapján megállapította, hogy a felperest a szerződéskötéskor enyhe fokú értelmi fogyatékoság tünetei jellemezheték, éretlenebb személyiségszerkezettel, szegényes ismeretanyaggal, csökkent ítélő-, mérlegelő- és kritikai készséggel, gyengült akarati étellel és életerővel; mindezen mentális zavar miatt a szerződés megkötésekor ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagy mértékben csökkent lehetett, de nem hiányozhatott teljesen. Azaz álláspontja szerint a felperes nem volt cselekvőképtelen állapotban a szerződés megkötésekor. Rámutatott, hogy a gondnokság alá helyezési eljárásban készült szakértői vélemény - amelynek értelmében a felperes ügyei viteléhez szükséges belátási képessége mentális zavara miatt tartósan teljeskörűen hiányzik - a felperes 2016. április 29-i állapotát rögzíti, míg a jelen perben a felperes állapotát az életjáradéki szerződés megkötésének időpontjára vonatkozóan kellett megállapítani.

[16] Utalt arra, hogy még abban az esetben is, ha a szerződés megkötésekor a felperes cselekvőképtelen állapotban lett volna, a Ptk. 2:9.§ (2) bekezdése alapján nem semmis a perbeli szerződés, mert mind annak tartalmából, mind pedig a megkötés körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat megtétele a felperes cselekvőképtelensége esetén is indokolt lett volna, hiszen az életjáradéki szerződés megkötése a felperes anyagi biztonságát szolgálta és haláláig szolgálja is, havi rendszeresen utalt összeg formájában.

[17] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a felperes által az alperes javára fizetendő elsőfokú perköltség összegét felemelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[18] Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját az orvosszakértői vélemény aggálytalansága tárgyában, és kiemelte, hogy a felperessel szemben gondnokság alá helyezés iránt folyamatban volt perben kirendelt orvosszakértő nem a jelen perben releváns, hanem későbbi időpontra vonatkozóan vizsgálta a felperes mentális állapotát és belátási képességét, azaz a két szakértői vizsgálat tárgya nem volt azonos. Ebből következően egyetértett azzal, hogy a felperes által hivatkozott két szakvélemény közötti ellentmondás önmagában ebből az okból kifolyólag sem állhatott fenn.

[19] Rámutatott, hogy a szerződéskötéskori belátási képesség meglétének megállapításához olyan különleges szakértelem szükségeltetik, amellyel a bíróság nem rendelkezik, így ebben a

szakkérdésben a bíróságnak döntően a perszakértő véleményére kellett támaszkodnia, azt egybevetve a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal és peradatokkal. Erre figyelemmel leszögezte, hogy az aggálytalan szakvélemény alapján az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a szerződéskötés idején a felperesnek a belátási képessége teljesen nem hiányozhatott, és az aggálytalan szakvéleményre tekintettel a további szakértői bizonyítás, az újabb szakértő kirendelésének mellőzése is helyes volt. Kiemelte, hogy a felperes által hivatkozott orvosi iratok az aggálytalan kiegészített szakértői véleménnyel szemben külön-külön, de összességükben sem alkalmasak annak a ténynek a minden észszerű kétséget kizáró módon történő bizonyítására, hogy a felperesnek a szerződés megkötésekor az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzott. Okfejtése szerint ezek az okirati bizonyítékok arra is alkalmatlanok voltak, hogy az aggálytalan perszakértői véleménnyel szemben kétségeket támasszanak. Rámutatott, hogy a perben eljáró szakértő a felperes személyes vizsgálata alapján, a felperes által rendelkezésre bocsátott egyéb bizonyítékok figyelembevételével adott véleményt a felperes belátási képességét illetően.

- [20] Osztotta az elsőfokú bíróság érvelését abban is, hogy a szerződéskötés még a felperes cselekvőképtelensége esetén is indokolt lett volna, mivel az életjáradéki szerződés megkötése a felperes anyagi biztonságát szolgálta és szolgálja. Kifejtette, hogy a felperes hivatkozásával ellentétben az ő és az édesanyja jövedelmi, vagyoni és személyi körülményeire - így egészségi állapotukra, életkorukra is - tekintettel a másik ingatlanra korábban megkötött életjáradéki szerződés ellenére is indokolt volt a részéről a perbeli szerződés megkötése. Hangsúlyozta, hogy a szerződéskötés indokoltságának kérdése a jelen perben fel sem merül, mert e kérdés vizsgálatának kiinduló feltétele - a felperes szerződéskötéskori cselekvőképtelen állapota - ebben a perben nem áll fenn. Arra is utalt, hogy annak a jelen perben nincs jelentősége, hogy a felperes gondnoka megítélése szerint a perbeli ingatlant érintően a felperesnek milyen tartalmú szerződés megkötése állt az érdekében, mivel ebben a kérdésben nem a felperes gondnokának, hanem az édesanyja támogatásával a tulajdonos felperesnek kellett döntenie.

### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [21] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az első- vagy másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását kérte.
- [22] Megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 2:9. § (1) és (2) bekezdését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (3) bekezdését, 163. § (1) bekezdését, 182. § (3) bekezdését, 206. § (1) bekezdését és 221. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [23] Álláspontja szerint mind az első-, mind a másodfokú bíróság okszerűtlenül, logikátlanul és iratellenesen értékelte aggálytalannak a perben kirendelt szakértői véleményt, mivel annak értékelése a perben számos rendelkezésre álló további adat, bizonyíték mellőzésével történt, amit a bíróságok nem indokoltak. Utalt arra, hogy a mentális állapotát - igaz, másfél év különbséggel - a két szakértő egymásnak ellentmondóan állapította meg, a rendelkezésre álló egyéb orvosi iratok és a kihallgatott tanú vallomása is szemben állónak látszik a perbeli szakértői véleménnyel, ami miatt annak helyességéhez nyomatékos kétség fér.
- [24] Kifogásolta, hogy a korábbi szakértői véleményben foglaltak, a további, a fogyatékoságát igen súlyosnak leíró iratok, valamint a tanúvallomás értékelése az ítéletből nem derült ki. A perbeli szakértői véleményt azért is ellentmondásosnak tartotta, mert véleménye szerint az korábbi megállapítása, így önmagával és a rendelkezésre álló iratok dacára állítja, hogy a mentális állapot változásáról - bár ennek megítélése szubjektív - kevés érdemi adat áll rendelkezésre, azt azonban kifejti, hogy az előzményi adatok ellentmondóak. Azt is kifogásolta, hogy bár az előzményi iratoknak és a korábbi szakértői véleménynek a felsorolása megtörtént, de azoknak az elfogadott szakértői véleménnyel történő összevetése elmaradt. Sérelmezte, hogy a szakértői vélemény és

annak kiegészítése nem tartalmazza, hogy a korábban megállapított mentális állapottól történő eltérést mi indokolja. E körben azzal érvelt, hogy a perbeli szakértő véleményében a korábbi iratokra hivatkozva olyan tényeket rögzít, amelyeket ezek az iratok a kifejtettekkel ellentétesen tartalmaznak (a térbeli orientáció hiánya, a tájékozódási ismeretek, a pénz, az idő fogalma, a felperes fogyatékosága mértéke), és hiányzik az álláspontok összevetése, az ellentmondások feltárása is. Ebből következően szerinte a másodfokú bíróság részéről iratellenes megállapítás az, hogy a perben eljáró szakértő az általa rendelkezésére bocsátott egyéb bizonyítékok figyelembevételével adott véleményt a felperes belátási képességét illetően.

- [25] Okfejtése szerint a szakértői vélemények keletkezése közötti időtartam vizsgálándó, de az viszonylagos, és e körben figyelembe kell venni, hogy az előzményi iratok szerint a mentális állapota, betegsége gyermekkorára visszavezethetően fennállt, illetve az orvosi iratok már a szerződéskötés időpontját megelőzően másfél évtizeddel is igen súlyos mentális retardáció rögzítettek. Utalt arra is, hogy a korábbi szakértői vélemény szerint állapotában javulásra a jövőben nem lehet számítani, illetve az állapota a betegség belső természetét illetően lényegében kialakulnak véleményezhető, az életkor előrehaladtával járulhat hozzá további intellektuális hanyatlás. Mindezek alapján a felperes álláspontja szerint megállapítható, hogy a szakértői vélemények közötti időmúlásnak érdemben nincs jelentősége, a mentális állapot változása pozitív irányban egyik vélemény szerint sem várható, azaz ennek alapján - véleménye szerint - a szakértői vizsgálatok közötti ellentmondás fennállt.
- [26] Kiemelte, hogy nem állítja, és nem is állította, hogy az előzményi iratok vagy a korábbi szakértői vélemény külön-külön vagy összességükben alkalmasak lennének a belátási képessége teljes hiányának bizonyítására, de fenntartja azt az álláspontját, hogy az előzményi iratok a korábbi szakértői vélemény, illetve a kihallgatott tanú vallomása alkalmas arra, hogy a perben kirendelt szakértői véleménnyel szemben nyomatékos kétségeket támasszon. Erre tekintettel hivatkozott arra, hogy a perbeli szakértői vélemény aggályos, és így jogszerűen indítványozta újabb szakértő kirendelését, amely indítványát alaptalanul, jogszabálysértő módon mellőzték.
- [27] A szerződéskötés indokoltsága körében utalt arra, hogy az anyagi helyzete a perbeli szerződés megkötését megelőzően és azóta is megnyugtató, a nyugdíja, a tulajdonában álló másik ingatlan hasznosításából befolyó összegek az életfenntartásához, életkörülményei megfelelő biztosításához elegendőek. Kifejtette, hogy „a jogszabály szerint” a szerződésnek kifejezetten a felperes érdekében állónak kellett lennie, nem elégséges, hogy azzal nem kerül nehezebb anyagi helyzetbe, vagy az nem csökkenti számottevően a vagyonát. Álláspontja szerint a jognyilatkozat indokoltságának annak tartalmából és a megtétel körülményeiből kell következnie, és annak az eredeti körülményekhez, helyzethez képest kell fennállnia, vagyoni, társadalmi, életvitelbeli, illetve egyéb személyi körülményeinek kifejezetten pozitív irányú változásban kell megmutatkoznia, és nem elegendő azok változatlansága vagy nem számottevő csökkenése. Kifogásolta, hogy ez a pozitív változás a jogerős ítéletből nem derül ki, arra is tekintettel, hogy a szerződés tartama, az életjáradék összecszerűsége álláspontja szerint a szerződéskötés idején fennállt piaci viszonyoknak sem felelt meg. Megjegyezte, hogy az indokoltság során vizsgálándók a szerződés kockázatai. Hivatkozott arra e körben, hogy az életjáradék alperes általi teljesítése semmivel nem volt biztosítva, és az alperes több esetben a szerződést megsértve késedelembe is esett. Álláspontja szerint vizsgálni kellett volna, hogy a szerződés mennyiben szolgálja az ő anyagi biztonságát, illetve mennyiben szükséges azt egyáltalán a szerződéssel biztosítani.
- [28] Végezetül arra is utalt, hogy az indokoltság körében az alperesnek kellett volna az életjáradék összegének helytálló mértékét igazolnia, nem pedig neki annak helytelenségét, és megjegyezte, hogy e vonatkozásban a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatás is elmaradt.
- [29] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint a perbeli szakértői vélemény egyértelmű, teljeskörű és világos, a Ptk. 2:9. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésére történő hivatkozás a felperes részéről alaptalan, mert a per

irataiból az állapítható meg, hogy felperes ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljes nem hiányzott a szerződés megkötése során, így a nyilatkozat nem semmis. Kiemelte, hogy a szakértői véleménnyel elégedetlen fél kérelme, a szakvélemény más szakértő szakvéleményével való ellenőrzésének indítványozása önmagában a szakvélemény helytállóságát nem kérdőjelezi meg, és nem lehet további szakértő kirendelésének indoka, erre figyelemmel nem volt indokolt új szakértő kirendelése a perben.

- [30] Rámutatott, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében mérlegelés körébe tartozó kérdést sérelmez: az újabb szakértő kirendelésének hiányát, továbbá azt is, hogy az eljáró bíróságok miért nem mérlegelték felül a perben beszerzett szakértői véleményt és miért nem jutottak más következtetésre, és miért okirati bizonyítékként, nem pedig szakértői véleményként vették figyelembe a jelen perben a felperes gondnokság alá helyezésére irányuló perében született szakértői véleményt. Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelése körébe tartozó kérdés nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére sem.
- [31] Észrevételezte, hogy a jelen per és a gondnoksági per tárgya nem azonos, a felperes vizsgálatát is eltérő időpont vonatkozásában kellett elvégezni. Utalt arra, hogy a felperes a jognyilatkozat indokoltságának vitatása körében csak általánosságban nyilatkozott, semmiféle konkrét hasznosítási módot nem jelölt meg, számítást nem végzett, különben pedig a felperes cselekvőképességére tekintettel a szerződéskötés indokoltságának vizsgálata szükségtelen volt. Megjegyezte azonban, hogy nincs szükség további bizonyítás lefolytatására a gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen nagykorú személy cselekvőképtelensége kérdésében, ha a jognyilatkozat tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozatot cselekvőképesség esetén is indokolt lett volna megtenni.
- [32] Hangsúlyozta, hogy nem állapítható meg jogszabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok szabad mérlegelését támadja, jelen perben egyébként a szakértői véleményt a periratok alátámasztják, azok között ellentét nem fedezhető fel, így a szakértői véleménytől eltérő tényállás megállapítására nem volt mód. Érvelése szerint az első- és másodfokú ítéletek indokolása a jogszabályoknak megfelelő, az orvosi iratok értékelése a szakértői vélemény útján megtörtént.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [33] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [34] A régi Pp. 270. § (2) bekezdésének és a régi Pp. 275. § (3) és (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatása van.
- [35] A Kúria mindenekelőtt arra utal, hogy a felülvizsgálat tárgya anyagi jogi szempontból a Ptk. 2:9. § (1) bekezdésére alapított érvénytelenségi ok tárgyában hozott jogerős ítéleti döntés.
- [36] A felperes eljárási szabálysértésként a régi Pp. 3. § (3) bekezdésének a tájékoztatási kötelezettségre, a 163. § (1) bekezdésének a bizonyítás elrendelésére, a 182. § (3) bekezdésének a szakvélemény hiányosságára, ellentmondásosságára, a 206. § (1) bekezdésének a bizonyítékok mérlegelésére, a 221. § (1) bekezdésének az indokolási kötelezettségre vonatkozó szabálya megsértését állította.
- [37] Az ügyben eljáró bíróságoknak a rendelkezésre álló bizonyítékok régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő egybevetése alapján, azokat a maguk összességében értékelve kellett meghozniuk a döntésüket. A perben azt kellett megítélniük, hogy a felperes a szerződés megkötésének időpontjában, azaz 2014. november 7-én cselekvőképtelen állapotban volt-e, az ezzel kapcsolatos bizonyítás a saját cselekvőképtelen állapotára hivatkozással a szerződés semmisségét állító felperest terhelte.
- [38] A Ptk. 2:9. §-a szerinti cselekvőképtelenség állapotának, a belátási képesség teljes hiányának az adott helyen, időben és körülmények között kell fennállnia. A cselekvőképtelen állapot megítélése a

belátási képesség meglétére vagy teljes hiányára vonatkozó bírói mérlegelés eredménye. Ennek megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, ezért a bíróságok helyesen tulajdonítottak kiemelt jelentőséget a rendelkezésre álló orvosi iratok és a felperes személyes vizsgálata alapján készült igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltaknak, amely szerint a felperesnek mentális zavara miatt ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben csökkent lehetett a szerződéskötés idején, de nem hiányozhatott teljesen.

- [39] A felülvizsgálati eljárásban felülmérlegelésre, a bizonyítékok újabb egybevetésére jogi lehetőség nincsen (BH2012.179., BH2013.119.II.). A régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A bizonyítékok értékelésénél csak abban az esetben valósul meg jogszabálysértés, ha a jogerős ítélet alapjául megállapított tényállás ellentmondásban áll a szolgáltatott bizonyítékokkal, illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetésénél és értékelésénél okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott. A Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróság nyilvánvalóan téves vagy okszerűtlen következtetésre jutott-e. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.II.). Ebben az ügyben a jogerős ítéletnek ilyen hibája nincsen.
- [40] A Kúria úgy ítélte meg, hogy a kirendelt orvosszakértő egyértelmű, kategorikus megállapításokat tett, ezért az ügyben eljáró bíróságok a szakvéleményét indokoltan tekintették megalapozottnak. Az aggálytalan, a felperes személyes vizsgálatán és a csatolt iratok értékelésén alapuló igazságügyi szakértői vélemény megdöntésére a felperes által felhozottak nem alkalmasak. A gondnokság alá helyezési perben kirendelt szakértő a felperes állapotát eltérő, a perbeli szerződéskötéshez képest másfél évvel későbbi időpontban vizsgálta. A perben rendelkezésre álló, a felperes mentális állapotára vonatkozó orvosi iratok értékelését pedig a kirendelt szakértő szakvéleménye elkészítésekor figyelembe vette, a bíróságok pedig ítéletük meghozatalakor mindezeket megfelelően értékelték.
- [41] A Kúria rámutat, hogy e körben a felperes által csatolt és beszerezni indítványozott előzményi iratok álltak a bíróság rendelkezésére. Azok közül a felperes által a szakértői vélemény kiegészítésének elrendelését követően csatolt, a felperes szerződéskötést csaknem másfél évtizeddel megelőző - az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) 2000-2001. évekre vonatkozó - betegútjának értékelése maradt el. Ez azonban a szakértői véleményt nem tette aggályossá, mivel a szakértői megállapítások döntően a felperes személyes vizsgálatán és a szerződéskötést követő évben keletkezett orvosi iratokon alapultak, és a bejegyzések egyébként sem pszichiátriai, hanem ideggyógyászati, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Országos Orvosszakértői Intézete (OOSZI) vizsgálatra utalnak. A Kúria kiemeli, hogy a felperes által hivatkozott előzményi iratok közül - a felperes hivatkozásával ellentétben - nem csatolták az 1982-ből származó kórházi zárójelentést és a 2015. március 20-án kiállított ambuláns lapot, így ezek perbeli értékelésének elmaradása nem lehet jogszabálysértő. A Kúria rámutat, hogy az utóbbi okiratra egyébként utal a csatolt 2015. április 9-i pszichiátriai ambuláns lap, és ilyen módon annak perbeli értékelése is megtörtént.
- [42] Azt alappal kifogásolta a felperes, hogy a bíróságok nem adták indokát, mely okból nem tulajdonítottak jelentőséget a kihallgatott tanú vallomásának. Tekintettel arra, hogy a tanú a felperes általa tapasztalt viselkedéséről, állapotáról általánosságban nyilatkozott, így vallomásának figyelmen kívül hagyásának - mivel a felperes szerződéskötéskori állapotára adekvát információt nem tartalmazott - az ügy érdemi eldöntésére nem volt kihatása [rég. Pp. 275. § (3) bekezdés]. Ezen túlmenően mindkét fokú bíróság indokát adta annak, hogy a tényállás megállapítása során mely tényeket és körülményeket vett figyelembe, utalt arra is, hogy melyek voltak azok az okok, amelyek

miatt valamely tény vagy körülményt nem talált bizonyítottnak. Ebből következően az ítéletük indokolása megfelel a régi Pp. 221. § (1) bekezdésének.

- [43] A Kúria úgy ítélte meg, hogy az ügyben eljáró bíróságok az okirati bizonyítékok adatainak, az azokon alapuló orvosszakértői véleménynek a régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti együttes mérlegelésének eredményeként, okszerűen jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes a szerződés megkötésekor az annak megkötéséhez szükséges belátási képességgel rendelkezett. Ez a megállapítás nem iratellenes, és ebben a kérdésben a bíróságok nyilvánvalóan téves következtetésre sem jutottak, és a kiegészített szakértői vélemény aggálytalanságára tekintettel helytállóan, a régi Pp. 163. § (1) bekezdésének és 182. § (3) bekezdésének sérelme nélkül mellőzték a felperes további - szükségtelen - bizonyítási indítványát az új szakértő kirendelése tárgyában. Az pedig, hogy az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna, az ítéletet nem teszi jogszabálysértővé, mert a bizonyítékok mérlegelése a bíróság, és nem a fél feladata.
- [44] Mindezekből következően a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogi jogszabályhely [Ptk. 2:9. § (1) és (2) bekezdés] téves alkalmazása sem volt megállapítható. Az előzőekben kifejtettek szerint a bíróságok a bizonyítékok helyes mérlegelésével állapították meg azt, hogy a felperes a szerződés megkötésekor nem volt a Ptk. 2:9. § (1) bekezdése szerinti cselekvőképtelen állapotban, így az életjáradéki szerződés nem semmis.
- [45] Ehhez képest a Ptk. 2:9. § (2) bekezdésében megfogalmazott, a semmisség alóli kivételt tartalmazó szabály alkalmazásának indokoltságát nem kellett vizsgálni. Mivel azonban a bíróságok a felek hivatkozására tekintettel foglalkoztak a Ptk. 2:9. § (2) bekezdésének alkalmazhatóságával, a Kúria utal arra, hogy a bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre: hogy a felek közötti szerződés tartalmából (haszonélvezet, bentlakás, cél meghatározása) és körülményeiből arra lehetett következtetni, hogy e jognyilatkozat a felperes cselekvőképesége esetén is indokolt lett volna (BDT2009.1959.). A szerződés preambuluma kifejezetten rögzíti, hogy leszármazó hiányában a felperes időskori kiszámítható anyagi biztonságát, havonta visszatérő szükségleteinek fedezését kívántak életjáradéki szerződés formájában megoldani. Az a szerződésbeli hivatkozás is az indokoltságot támasztja alá, hogy a felperes életkorára és az egyéb hasznosítási lehetőségek jogi, adózási és ténybeli következményeire, nehézségeire is tekintettel, az ingatlant más módon hasznosítani nem kívánta. A felperesnek az indokoltság körében tett hivatkozásával összefüggésben a Kúria rámutat, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak sem sérültek. Mivel a felperes cselekvőképtelen állapotát az alperes nem bizonyította, az indokoltsággal kapcsolatban a bíróságok helyesen mellőzték a további bizonyítás lefolytatását.
- [46] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet jogszabálysértés hiányában a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

- [47] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján meghatározott mértékű ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét. A felperes költségmentességére tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [48] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. január 15.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyarmathy Judit s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Gábor s.k. bíró